

Byla C-215/24 [*Fira*] ⁱ**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2024 m. kovo 20 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:*Tribunal Judicial da Comarca do Porto – Juízo Local Criminal de Vila Nova de Gaia* (Portugalija)**Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:**

2024 m. kovo 19 d.

Pareiškėja:

Prokuratūra

Atsakovas:

YX

***Tribunal Judicial da Comarca do Porto* (Porto apylinkės teismas, Portugalija)
Juízo Local Criminal de Vila Nova de Gaia (Vila Nova de Gajos vietos
baudžiamųjų bylų kolegija, Portugalija) – *Juiz 2* (Teisėjas Nr. 2)**

Įprasta procedūra (vienas teisėjas)

- 1 *Tribunal Judicial da Comarca do Porto* (Porto apylinkės teismas, Portugalija) *Juízo Local Criminal de Vila Nova de Gaia* (Vila Nova de Gajos vietos baudžiamųjų bylų kolegija, Portugalija) *Juiz 2* (Teisėjas Nr. 2) teikia šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą prokuratūros iškeltoje baudžiamojoje byloje Nr. 4860/13.7TB VNG, kurioje buvo priimtas apkaltinamasis nuosprendis YX atžvilgiu <...>.

I. Įvadas

- 2 2018 m. spalio 9 d. YX buvo nuteistas šešių mėnesių laisvės atėmimo bausme, pakeista 180 dienų mokama bauda, už tai, kad padarė sukčiavimo mokesčiais

ⁱ Šios bylos pavadinimas yra išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

nusikalstamą veiką, už kurią faktinių aplinkybių atsiradimo momentu buvo baudžiama pagal 1990 m. sausio 15 d. *Decreto-Lei n.º20-A/90* (Dekretas įstatymas Nr. 20-A/90) 23 straipsnio 1 ir 4 dalis. Šis sprendimas grindžiamas tuo, kad pagal Portugalijos teisę reikalaujama palyginti interesus ir išnagrinėti galimybę nuteistajam laisvės atėmimo bausmė skirti alternatyvią bausmę, kai ji atitinka formalius bausmės pakeitimo reikalavimus ir kai toks pakeitimas galimas *in abstracto*. Alternatyvios bausmės apima, be kita ko, papildomas baudas, kaip numatyta Portugalijos baudžiamojo kodekso 45 straipsnyje: „1. Jei skiriama ne ilgesnė kaip vienu metų laisvės atėmimo bausmė, ši bausmė pakeičiama bauda arba kita įstatyme numatyta ne laisvės atėmimo bausmė, išskyrus atvejus, kai laisvės atėmimo bausmę būtina įvykdyti dėl būtinybės užkirsti kelią nusikalstamų veikų darymui ateityje“.

- 3 Kadangi bauda nebuvo sumokėta, buvo nurodyta įvykdyti pagrindinę šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmę pagal Portugalijos baudžiamojo kodekso 45 straipsnio 2 dalį, kurioje numatoma, kad „jei nesumoka baudos, nuteistasis atlieka nuosprendžiu paskirtą laisvės atėmimo bausmę. Šio kodekso 49 straipsnio 3 dalies nuostatos taikomos pagal analogiją.“
- 4 Portugalijos baudžiamojo kodekso 49 straipsnio 3 dalyje nustatyta: „Papildomos laisvės atėmimo bausmės vykdymas gali būti sustabdytas nuo vienu iki trejų metų, jei nuteistasis įrodo, kad bauda nebuvo sumokėta dėl nuo jo nepriklausančių priežasčių, su sąlyga, kad šis sustabdymas būtų siejamas su finansinio ar ekonominio turinio neturinčių pareigų ar elgesio taisyklių laikymusi. Papildoma laisvės atėmimo bausmė vykdoma, jei nesilaikoma pareigų ar elgesio taisyklių, ir paskelbiama atlikta, jeigu jų laikytasi.“
- 5 Kadangi nuteistasis YX neįrodė, kad bauda nebuvo sumokėta ne dėl jo kaltės, teismas panaikino alternatyvią bausmę ir nurodė vykdyti laisvės atėmimo bausmę, priėmęs atitinkamas nutartis dėl arešto.
- 6 Vis dėlto ši nutartis negalėjo būti įvykdyta, nes suinteresuotasis asmuo išvyko į užsienį, todėl jis buvo pripažintas besislapstančiu nuo paskirtos bausmės vykdymo.
- 7 Atlikus veiksmus siekiant nustatyti suinteresuotojo asmens buvimo vietą, pavyko konstatuoti, kad jis gyvena Ispanijoje.
- 8 2022 m. vasario 22 d. buvo išduotas Europos arešto orderis (toliau – EAO), siekiant, kad suinteresuotasis asmuo būtų perduotas ir atliktų jam paskirtą šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmę.
- 9 Vykdydamos šį EAO Ispanijos teisminės institucijos atsisakė perduoti suinteresuotąjį asmenį dėl to, kad jis teisėtai gyveno Ispanijoje ir pageidavo atlikti bausmę šioje šalyje, kartu įsipareigodamos pripažinti (Portugalijos) paskirtą bausmę ir ją įvykdyti Ispanijoje.

- 10 Šioje srityje Ispanijos valdžios institucijos laikėsi 2008 m. lapkričio 27 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2008/909/TVR dėl nuosprendžių baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo principo taikymo skiriant laisvės atėmimo bausmes ar su laisvės atėmimu susijusias priemones, siekiant jas vykdyti Europos Sąjungoje (OL L 327, 2008, p. 27, toliau - Pamatinis sprendimas 2008/909) 4 straipsnio, ir pateikė pareiškimą, kuriame nurodė, kad pripažįsta Portugalijos teismo paskirtą bausmę, taip užkirsdamos kelią nuteistojo nebaudžiamumui.
- 11 Vis dėlto 2023 m. spalio 11 d. *Juzgado Central de Lo Penal n. 1 de Madrid* (Madrido nacionalinis baudžiamųjų bylų teismas Nr. 1, Ispanija), vadovaudamasis Ispanijos baudžiamojo kodekso 80 straipsniu, pagal kurį šios teisės sistemos baudžiamosiose bylose teismui leidžiama trumpesnę nei dvejų metų laisvės atėmimo bausmę atidėti dvejiems–penkeriems metams, vis dėlto atidėjo už aptariamą nusikalstamą veiką YX skirtos šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmės vykdymą dvejų metų laikotarpiui.
- 12 Kadangi Portugalijos prokuratūra negalėjo pritarti Ispanijos teismo sprendimui, ji paprašė, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismui būtų pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, grindžiamas **šiais motyvais**:

II. Motyvai

- 13 Nagrinėjamai bylai taikytinos Pamatinio sprendimo 2008/909/TVR ir 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos. Kai kurių valstybių narių pareiškimai dėl Pagrindų sprendimo priėmimo (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34, toliau – Pagrindų sprendimas 2002/584) nuostatos.
- 14 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją, nors pamatinis sprendimas tiesioginio poveikio neturi, jis yra privalomas nacionalinėms valdžios institucijoms, įskaitant nacionalinius teismus, kuriems kyla pareiga aiškinti nacionalinę teisę laikantis Sąjungos teisės. Taigi taikydami vidaus teisę teismai privalo ją aiškinti atsižvelgdami į pagrindų sprendimo nuostatas ir tikslą (2017 m. birželio 29 d. Sprendimo *Popławski*, C-579/15, EU:C:2017:503, 31 punktą ir 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Ognyanov*, C-554/14, EU:C:2016:835, 62–64 punktai).
- 15 Be to, aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos tekstą, bet ir į kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Lanigan*, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 35 punktą).
- 16 Pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 2 dalį valstybės narės privalo vykdyti EAO, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis.

- 17 Šiuo klausimu Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte nurodytas EAO neprivalomojo nevykdymo pagrindas, pagal kurį vykdančioji teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, išduotą siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę, kai prašomas perduoti asmuo „yra vykdančiojoje valstybėje arba yra jos pilietis ar gyventojas“ ir toji valstybė imasi vykdyti šią bausmę pagal savo vidaus teisę.
- 18 Be to, Pamatinio sprendimo 2008/909 25 straipsnyje numatyta, kad šio sprendimo nuostatos *mutatis mutandis* taikomos bausmių vykdymui tiek, kiek jos atitinka Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatas, tais atvejais, kai valstybė narė imasi vykdyti bausmę minėto Pagrindų sprendimo 4 straipsnio 6 dalyje nurodytais atvejais. Nagrinėjamu atveju Ispanijos teisminės institucijos rėmėsi neprivalomo EAO nevykdymo pagrindu, grindžiamu prašomo perduoti asmens gyvenamąja vieta, ir įsipareigojo įvykdyti bausmę.
- 19 Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnyje nustatytos griežtos sąlygos, kuriomis vykdančiosios valstybės kompetentinga institucija gali adaptuoti išduodančiosios valstybės skirtą bausmę. Atsižvelgiant į šio pamatinio sprendimo logiką ir svarbą, atrodo, kad šios sąlygos yra vienintelės vykdančiosios institucijos pareigos pripažinti jai perduotą teismo sprendimą ir vykdyti apkaltinamuoju nuosprendžiu skirtą bausmę, kurios trukmė ir pobūdis turi atitikti išduodančiojoje valstybėje narėje priimtame sprendime numatytą trukmę ir pobūdį, išimtis.
- 20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad vykdančioji valstybė negali atgaline data pakeisti išduodančiosios valstybės teismo sprendimo taip, kad galiausiai apkaltinamąjį nuosprendį priėmusio teismo sprendimas būtų pakeistas jos sprendimu. Taigi kompetentinga vykdančiosios valstybės bausmių vykdymo institucija negali sustabdyti šio vykdymo, net jei nacionalinių teismų sprendimų atveju tokia galimybė yra. Priešingas sprendimas gali sukelti grėsmę Pamatiniu sprendimu 2008/909 siekiamiems tikslams, įskaitant tarpusavio pripažinimo principo laikymąsi, kuris yra pati Europos Sąjungos teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose esmė.
- 21 Iš tikrųjų tai, kad vykdančiosios valstybės nacionalinis teismas, pripažinęs [išduodančiosios] valstybės teismo priimtą apkaltinamąjį nuosprendį, sustabdo realios laisvės atėmimo bausmės vykdymą (net jei šis sustabdymas atitinka šios valstybės teisės nuostatas dėl jos teismų sprendimų), nors išduodančiosios valstybės kompetentingos institucijos nesustabdė šios bausmės vykdymo pagal savo nacionalinę teisę, pakenktų ypatingam valstybių narių tarpusavio pasitikėjimui atitinkamomis jų teismų sistemomis.
- 22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad tai, jog tokios galimybės nėra, Teisingumo Teismas pripažino 2020 m. kovo 11 d. Sprendimo *SF (Europos arešto orderis – Grąžinimo į vykdančiąją valstybę garantija)* (C-314/18, EU:C:2020:191) 65 punkte, kuriame nurodyta, jog Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnyje numatytos griežtos sąlygos, kurių turi laikytis vykdančiosios valstybės narės kompetentinga institucija, adaptuodama išduodančiojoje

- valstybėje narėje skirtą bausmę, taigi „jos yra vienintelės pagrindinės minėtai institucijai pagal šio pamatinio sprendimo 8 straipsnio 1 dalį tenkančios pareigos pripažinti jai perduotą nuosprendį ir vykdyti bausmę, kurios trukmė ir pobūdis atitinka išduodančiojoje valstybėje priimtame nuosprendyje paskirtos bausmės trukmę ir pobūdį, išimtyis (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Ognyanov*, C-554/14, EU:C:2016:835, 36 punktą)“. Ši pozicija taip pat patvirtinta 2021 m. balandžio 15 d. Sprendimo *AV (Bendras nuosprendis)* (C-221/19, EU:C:2021:278) 35 punkte.
- 23 Kaip Teisingumo Teismas nurodė 2020 m. kovo 11 d. Sprendimo *SF (Europos arešto orderis – Gražinimo į vykdančiąją valstybę garantija)* (C-314/18, EU:C:2020:191) rezoliucinės dalies 2 punkte, „Pamatinio sprendimo 2008/909, iš dalies pakeisto Pamatinio sprendimu 2009/299, 25 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad tuo atveju, kai Europos arešto orderio, išduoto siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, vykdymas susiejamas su Pagrindų sprendimo 2002/584, iš dalies pakeisto Pamatinio sprendimu 2009/299, 5 straipsnio 3 punkte numatyta sąlyga, vykdančioji valstybė narė, vykdydama išduodančiojoje valstybėje narėje atitinkamam asmeniui skirtą laisvės atėmimo bausmę ar su laisvės atėmimu susijusią priemonę, gali adaptuoti šios bausmės trukmę tik laikydamasi griežtų Pamatinio sprendimo 2008/909, iš dalies pakeisto Pamatinio sprendimu 2009/299, 8 straipsnio 2 dalyje numatytų sąlygų“.
- 24 Atrodo, šioje byloje galima vadovautis tais pačiais argumentais.
- 25 Ispanijos teismo kompetentingos institucijos apkaltinamojo nuosprendžio adaptavimas ar pakeitimas (sustabdant bausmės vykdymą), išskyrus Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnyje, taikytiname pagal šio pamatinio sprendimo 25 straipsnį, numatytus atvejus, negali būti laikomas priimtiniu, nes priešingu atveju būtų pažeistas tarpusavio pripažinimo principas.
- 26 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas taip pat mano, kad nors Pamatinio sprendimo 2008/909 17 straipsnyje numatyta, kad bausmės vykdymą reglamentuoja vykdančiosios valstybės teisė, šis straipsnis susijęs tik su priemonėmis, skirtomis faktiniam laisvės atėmimo bausmės vykdymui užtikrinti. Iš tikrųjų negalima šio straipsnio nuostatų aiškinti taip, kad į jo materialinę taikymo sritį patenka sprendimas sustabdyti prašomam perduoti asmeniui paskirtos laisvės atėmimo bausmės vykdymą.
- 27 Trumpai tariant, Ispanijos teismas įsipareigojo vykdyti sprendimą, nes pasinaudojo galimybe atsisakyti vykdyti EAO remdamasis tuo, kad nuteistasis gyvena Ispanijoje. Po šio įsipareigojimo Portugalijos teismo priimtas apkaltinamasis nuosprendis jam buvo perduotas pripažinimo ir vykdymo pagal Pamatinį sprendimą 2008/909 tikslais. Ispanijos teismas negali remtis savo vidaus teisės aktais, kad peržiūrėtų ar pakeistų nuteistajam skirtos bausmės pobūdį, nesilaikydamas Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnio 2 ir 4 dalyse, 17 straipsnio 2 dalyje ir 19 straipsnio 2 dalyje nustatytų sąlygų ir apribojimų.

- 28 Kaip Teisingumo Teismas nusprendė 2017 m. birželio 29 d. Sprendime *Popławski* (C-579/15, EU:C:2017:503, 22 punktą), atsisakymas vykdyti EAO remiantis Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktu reiškia, jog vykdančioji valstybė narė turi prisiimti tvirtą įsipareigojimą įvykdyti prašomam perduoti asmeniui skirtą bausmę, nes prieš vykdydama EAO vykdančioji teisminė institucija visada privalo patikrinti, ar yra galimybė realiai įvykdyti bausmę. Taigi, jei vykdančioji valstybė negali užtikrinti šio aspekto, ji privalo vengti prašomo perduoti asmens nebaudžiamumo ir vykdyti EAO perduodama šį asmenį išduodančiajai valstybei.
- 29 Vadinas, kai Ispanijos valstybė atsisakė vykdyti EAO, ji pareiškė esanti pasirengusi įvykdyti bausmę visa apimtimi, be galimybės pakeisti laisvės atėmimo bausmės alternatyvia priemone (nes nebuvo įvykdytos griežtos tam numatytos sąlygos), antraip būtų pakeistas išduodančiosios valstybės teismo sprendimas, o tai pagal Pamatinį sprendimą 2008/909 neleidžiama.
- 30 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad pagal minėtų tarptautinių dokumentų nuostatas Ispanijos teisminė institucija bet kuriuo atveju turėjo iš anksto informuoti išduodančiąją valstybę apie galimybę sustabdyti laisvės atėmimo bausmės vykdymą, kad pastaroji galėtų reaguoti pagal Pamatinio sprendimo 12 ir 13 straipsnius.
- *
- 31 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, dėl šioje byloje susiklosčiusių faktinių aplinkybių reikia taikyti Sąjungos teisės normas. Dėl šių aplinkybių prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas turi priimti sprendimą dėl tolesnio bylos nagrinėjimo arba nutraukimo. Esant tokiai situacijai, būtina atlikti išsamią faktinių aplinkybių ir reikšmingų teisės nuostatų analizę.
- 32 Pagal Lisabonos sutarties 19 straipsnio 3 dalies b punktą Teisingumo Teismas „valstybių narių teismų prašymu priima prejudicinius sprendimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo arba institucijų priimtų aktų galiojimo“.
- 33 Be to, SESV 267 straipsnyje numatyta, kad „Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti prejudicinį sprendimą dėl: <...> [b) Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų aktų galiojimo ir išaiškinimo“ ir kad „[t]okiam klausimui iškilus valstybės narės teisme, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia nutarimo šiuo klausimu, gali prašyti [Teisingumo] Teismą priimti dėl jo prejudicinį sprendimą“.
- 34 Kadangi Sąjungos teisėje nustatytos sąlygos tenkinamos, prejudicinis sprendimas, jei neklystu, yra tinkamas ir būtinas siekiant užtikrinti jos viršenybę.
- 35 Šioje byloje kyla pagrįsta abejonė dėl Sąjungos teisės aiškinimo ir taikymo, kurios daro esminę įtaką galutiniam sprendimui byloje. Taigi, siekiant išvengti skirtingo nagrinėjamų Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo, būtina kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą

teikiantis teismas, susipažinęs su nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo jurisprudencija, mano, kad neatrodo, jog ginčijamas klausimas buvo išsamiai išnagrinėtas, kad išsisklaidytų kilusios abejonės, ir kad vis dar kyla sunkumų aiškinant nustatytas taisykles.

- 36 **Taigi Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti prejudicinį sprendimą dėl Sutarties išaiškinimo ir bet kuris valstybės narės teismas tokiam klausimui iškilus gali prašyti Teisingumo Teismo priimti prejudicinį sprendimą, jeigu jis mano, kad sprendimui priimti reikia sprendimo šiuo klausimu.** Tai gerai žinomas nacionalinio teismo **prašymo priimti prejudicinį sprendimą** pateikimo Europos teismui mechanizmas, kurio pirmoji ir pagrindinė funkcija – pasiekti, kad Sąjungos teisė būtų vienodai aiškinama ir atitinkamai taikoma visose valstybėse narėse, kad ji visada būtų vienodai veiksminga.
- 37 Sprendimą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą priima tik teismas, kuris turi galimybę tai padaryti **savo iniciatyva**. Be to, būtent šis teismas turi **suformuluoti** Teisingumo Teismui pateiktinus **klausimus**.
- 38 Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad Teisingumo Teismo atsakymas yra **būtinai siekiant nuspręsti dėl tolesnės proceso eigos**.

III. PREJUDICINIAI KLAUSIMAI

Dėl šių priežasčių *Tribunal Judicial da Comarca do Porto* (Porto apylinkės teismas, Portugalija) – *Juízo Local Criminal de Vila Nova de Gaia* (Vila Nova de Gajos vietos baudžiamųjų bylų kolegija, Portugalija) *Juiz 2* (Teisėjas Nr. 2) nusprendžia **sustabdyti bylos nagrinėjimą, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pagal SESV 267 straipsnio b punktą priims prejudicinį sprendimą dėl šių klausimų:**

1. **Ar, atsisakiusi vykdyti Europos arešto orderį pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą dėl nuteistojo gyvenamosios vietos ir pripažinusi nuosprendį, vykdančioji valstybė gali remtis savo vidaus teisės taikymu ir savo, kaip vykdančiosios valstybės, kompetencija sustabdyti išduodančiosios valstybės skirtos faktinės laisvės atėmimo baudmės vykdymą, nors jau yra pradėta šio nuosprendžio vykdymo procedūra?**
2. **Ar vykdančiosios valstybės teisminė institucija gali pakeisti tinkamai įsiteisėjusį išduodančiosios valstybės teisminės institucijos sprendimą, išskyrus Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnyje ir 17 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytus atvejus?**
3. **Ar Pamatinio sprendimo 2008/909 17 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją vykdančiajai valstybei leidžiama pagal savo vidaus teisę sustabdyti laisvės atėmimo baudmės vykdymą, kai**

išduodančiosios valstybės kompetentingos institucijos to nepadarė pagal jų teisę?

Jeigu atsakymas į pirmesnius klausimus būtų teigiamas:

4. Ar, atsižvelgiant į Pamatinio sprendimo 2008/909 12 ir 13 straipsnius bei 17 straipsnio 3 dalį, Ispanijos (vykdančioji valstybė) teisminės institucijos neprivalėjo iš anksto pranešti išduodančiajai valstybei apie savo nuomonę dėl galimybės sustabdyti prašomam perduoti asmeniui skirtos laisvės atėmimo bausmės vykdymą?

IV. PREJUDICINIO SPRENDIMO PRIĖMIMO SKUBOS TVARKA PROCEDŪRA

Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą, kuriame pateikiamas vienas ar keli klausimai, susiję su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo trečiosios dalies V antraštinėje dalyje nurodytomis sritimis, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prašymu arba išimties tvarka Teismo iniciatyva gali būti nagrinėjamas pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą, nukrypstant nuo šio reglamento nuostatų. 2. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo teises ir faktines aplinkybes, patvirtinančias skubą bei pagrindžiančias šios nukrypstančios nuo įprastos procedūros taikymą, ir pagal galimybes pateikia savo siūlomą atsakymą į prejudicinius klausimus. <...>“

Nekyla jokių abejonių, kad nagrinėjama byla patenka į SESV trečiosios dalies V antraštinės dalies, konkrečiai – į jos 4 skyriaus „Teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose“ taikymo sritį. Iš tikrųjų straipsnyje, kuriuo pradedamas šis skyrius (SESV 82 straipsnis), įtvirtintas nuosprendžių ir teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo valstybėse narėse principas.

Be to, šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą teikiamas dėl atsisakymo perduoti asmenį vykdant EAO, pagal kurį Ispanijos teisminės institucijos, atsižvelgdamos į nuteistojo teisėtą gyvenamąją vietą Ispanijoje ir jo norą atlikti bausmę šioje šalyje, įsipareigojo pripažinti ir vykdyti skirtą bausmę, bet nusprendė pritaikyti savo nacionalinę teisę ir sustabdyti bausmės vykdymą. Taigi reikia taikyti sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą, nes pateikti klausimai turi lemiamą reikšmę vertinant nuteistojo teisinę padėtį vykstant procesui.

Atsižvelgdamas į tai prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas siūlo **taip atsakyti į prejudicinius klausimus:**

1. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, tarpusavio pripažinimo principas reiškia, kad vienos valstybės narės teisminės institucijos pagal jos teisę priimtas teismo sprendimas gali būti tiesiogiai

vykdomas kitos valstybės narės teisminės institucijos ir sukelti bent tokias pat pasekmes kaip nacionalinės teisminės institucijos priimtas sprendimas. Vadinasi, atsisakymo vykdyti EAO atveju, koks nagrinėjamas šioje byloje, vykdančioji valstybė privalo sutikti vykdyti bausmę tokiomis pat sąlygomis, kokiomis ji būtų vykdoma išduodančiojoje valstybėje.

2. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad atsakymas į šį klausimą turi būti neigiamas, nes Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnyje ir 17 straipsnio 2 dalyje griežtai numatytos aplinkybės, kuriomis išduodančioji valstybė gali adaptuoti bausmę. Vadinasi „*galimybė adaptuoti bausmę gali būti įgyvendinama tik labai ribotai <...> – atsižvelgiant į bendrąją tarpusavio pripažinimo tikslą*“, „*kuris galiausiai pasireiškia tuo, kad galutinis sprendimas visiškai ir tiesiogiai vykdomas visoje Sąjungoje, nes užsienyje priimto sprendimo pasekmių pripažinimas reiškia, kad jis galioja, kai yra susijęs su piliečiais, – ir yra tinkamas, jeigu atsižvelgiama į tarpusavio pasitikėjimą kiekviena iš skirtingų teisinių ir teisminių sistemų, nes šis sprendimas grindžiamas jų teisiniu ir kultūriniu artimumu ir tuo, kad jos visos yra pavaldžios reikalavimui apsaugoti pagrindines teises*“ (2011 m. balandžio 13 d. *Supremo Tribunal de Justicia* (Aukščiausiasis Teismas, Portugalija) trečiosios kolegijos sprendimas byloje Nr. 53/10.3 YREVR.S2).

3. Pamatinio sprendimo 2008/909 17 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį neleidžiama išduodančiojoje valstybėje skirtos realios laisvės atėmimo bausmės pakeisti alternatyvia bausme, konkrečiai kalbant, bausmės vykdymo atidėjimu remiantis vykdančiosios valstybės vidaus teisės reikalavimais, kai išduodančiosios valstybės kompetentingos institucijos to nepadarė pagal savo teisę.

4. Dėl paskutinio klausimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad atsakymas į pirmesnius klausimus turėtų būti neigiamas. Vis dėlto, jeigu Teisingumo Teismas nepritarų šiai nuomonei, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas siūlo atsakyti, kad vykdančioji valstybė turėtų informuoti išduodančiąją valstybę apie galimybę sustabdyti laisvės atėmimo bausmės, kuri buvo skirta ieškomam asmeniui, vykdymą prieš adaptuodama šią bausmę atsižvelgdama į savo vidaus teisę pagal Pamatinio sprendimo 2008/909 12 straipsnio 1 dalį ir 13 straipsnį bei 17 straipsnio 3 dalį, nes tokiu atveju išduodančioji valstybė galėtų arba sutikti, kad šios nuostatos būtų taikomos, arba panaikinti liudijimą?

<...> [informacija apie procesą nacionaliniame teisme ir priedai]

*

Vila Nova de Gaja,

Teisėja stažuotoja

Priimta ir pasirašyta elektroniniu parašu 2024 m. kovo 19 d.